

Telefoon 14 033
gemeente@leusden.nl
www.leusden.nl

Aan de gemeenteraad

De zorg staat al langere tijd onder grote druk. Door de (in Leusden dubbele) vergrijzing wordt de groep ouderen steeds groter. Mensen leven langer en de vraag om zorg neemt toe. Door technologische ontwikkelingen zijn er meer mogelijkheden en dus meer vraag naar zorg. Verder neemt het gebruik van de jeugdzorg en de basis-ggz sterk toe, en vormen sociaaleconomische gezondheidsverschillen een hardnekkig probleem. Tot slot nemen de verwachtingen in de samenleving toe over wat de zorg moet bieden. Als we niets doen, stevenen we af op een harde tweedeling. Aan de ene kant staan de mensen voor wie de zorg nog steeds beschikbaar is, omdat zij de weg kennen en over voldoende middelen beschikken.

Aan de andere kant staan de mensen die niet over voldoende middelen beschikken en de weg niet kennen.

Zonder verandering komt de zorg steeds meer onder druk te staan. Om de druk op de zorg op te vangen zijn er landelijk twee akkoorden gesloten:

- Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)
- Hoofdlijnen Akkoord Ouderen (HLO)

Daarnaast is er in regio Eemland een Transformatieplan Samen Sterker Eemland (TP SSE) opgesteld. Gemeente Leusden maakt samen met andere gemeenten in regio Eemland, zorgorganisaties en Zilveren Kruis deel uit van het netwerk Samen Sterker Eemland (SSE). Het netwerk heeft tot doel om zorg en ondersteuning beter te organiseren door intensieve samenwerking in regio Eemland.

Consequenties

De thema's uit het AZWA, HLO en TP SSE zijn benoemd in het Beleidskader Thuis in Leusden. Er zijn vier hoofdthema's uit deze akkoorden relevant voor onze gemeente:

1. **Preventie:** kansrijke start, sociaal toewijzen (welzijn op recept), aanpak overgewicht en valpreventie
2. **Zorg en ondersteuning voor kwetsbare ouderen:** mantelzorg en respijtzorg, dementievriendelijke gemeente en ouderen langer vitaal thuis (wonen-zorg)
3. **Psychische kwetsbaarheid:** herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid, verkennend gesprek, inlooppunten, lotgenotencontact en samenwerkingsafspraken tussen GGZ aanbieders en sociale wijkteams
4. **Aanpak chronische aandoeningen:** artrose (pilot voor Leusden)

De gemeente Leusden werkt al aan al deze thema's. Wij doen dit samen met partners in het sociaal en medisch domein, zoals Lariks, de buurtsportcoaches, huiskamer van Leusden, GGDrU, sociale wijkteams en Huisartsen Eemland. Waar nodig werken we hierin samen met de andere gemeenten en partners in regio Eemland.

Intensivering nodig op onderdelen

De belangrijkste consequentie voor de gemeente Leusden is dat we de huidige inzet op diverse thema's uit het AZWA en HLO moeten intensiveren. Dit geldt met name voor:

- Sociaal toewijzen (verbinden van partners in het medisch en sociaal domein)
- Herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid
- Mantelzorg/respijtzorg
- Ketenaanpak dementie
- Ketenaanpakken overgewicht bij kinderen en bij volwassenen
- Aanpak artrose

We zijn ons hierop aan het voorbereiden, in overleg met onze partners in het sociaal domein.

Geen oplossing voor alles

Het AZWA, HLO en TP SSE zijn niet de oplossing voor de gehele problematiek, maar dragen bij aan de noodzakelijke transformatie over de domeinen heen. Deze plannen helpen ons om samen te werken, met de kracht van inwoners en professionals. We investeren in concrete thema's, waarbij we leren en bijsturen op basis van ervaringen.

Financiën

Gemeenten krijgen de volgende financiële middelen voor het uitvoeren van het AZWA en HLO via de Specifieke uitkering (SPUK) IZA:

Bedragen x € 1 miljoen	2025	2026	2027	I/S
IZA/AZWA/HLO (Eemland)	2,3	2,5	Nog onbekend, mede afhankelijk van nieuw kabinet	S

We krijgen de SPUK IZA voor uitvoering van het AZWA en HLO op het niveau van regio Eemland uitgekeerd. Hier betalen we een aantal regionale voorzieningen van, zoals het Herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid, de uitvoeringskosten voor de regionale ketenaanpakken en de transformatiemanager IZA. Daarnaast zetten we € 1,2 miljoen uit het regionale SPUK IZA lokaal in, om doelstellingen uit het AZWA te realiseren in de gemeenten. Voor Leusden gaat het om €121,600,- in 2026.

De gemeente Leusden heeft een aantal financieringsmiddelen om de doelen uit het AZWA te halen:

- SPUK GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord)
- SPUK IZA
- SPUK Transformatieplan
- Gemeentefonds (namelijk de inzet ten behoeve van de uitvoering van de WMO en de Wet Publieke Gezondheid).

Om die reden is hier geen aparte tabel opgenomen van de lasten van de Specifieke Uitkering (SPUK) IZA. Dat is slechts één van de financieringsbronnen waarmee de gemeente de doelen uit het AZWA kan realiseren.

In onderstaande tabel staan de belangrijkste lasten en baten voor het sociaal domein van de SPUK Transformatieplan SSE:

Bedragen x € 1 miljoen	2025	2026	2027	I/S
Lasten				
Herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid	0,1	0,7	0,7	S
Extra inzet welzijnscoaches voor Verbinden medisch-sociaal domein	0,3	1,3	1,8	S
Vergoeding voor deelname aan regionale projecten Eemland en trainingen	0,1	0,5	0,6	I
Totale lasten	0,5	2,5	3,1	
Baten	2,2	1,8	1,4	
TP SSE (gemeenten in Eemland)	0,5	2,5	3,1	I

Te zien is dat de lasten voor het Herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid en de welzijnscoaches structureel zijn. Daar staat een incidentele financiering tegenover in 2026 en 2027. De structurele financiering komt uit de SPUK AZWA vanaf 2028.

Risicoparagraaf

De structurele financiering voor gemeenten is nog niet geheel zeker. Het risico is dat er vanaf 2028 te weinig geld is om alle inzet vanuit het sociaal domein voort te zetten.

Beheersmaatregel: De informatie van VWS over de structurele gelden in het onderhandelaarsakkoord van het Aanvullend Zorg- en Welzijns Akkoord (AZWA) laat zien dat er voldoende structureel budget beschikbaar komt vanaf 2026, om de investeringen die we nu in het sociaal domein doen vanuit het Transformatieplan structureel in stand te houden. Risico is echter dat het nieuwe kabinet de gemaakte afspraken openbreekt. Begin 2026 zal het Ministerie van VWS meer duidelijkheid geven over de structurele budgetten voor AZWA vanaf 2027. We nemen twee maatregelen om het risico te beheersen:

1. Voor de uitvoering van het thema Herstelnetwerk psychische kwetsbaarheid werken we met tijdelijke contracten. Deze contracten lopen tot en met 2027. Zodra er zicht is op structurele financiering worden de contracten hierop aangepast.
2. Voor het thema Verbinden medisch-sociaal domein wordt ondersteuning en inclusie gezocht naar een structurele dekking, mocht het AZWA hier onvoldoende structureel budget voor hebben.

De financiering van het Transformatieplan komt uit de SPUK Transformatieplan. Er zijn Kritische Prestatie Indicatoren (kpi's) opgenomen, die bepalen of gemeenten de doelen hebben behaald. Risico is dat gemeenten zich wel inzetten, maar niet alle kpi's worden gehaald en gemeenten een deel van de SPUK Transformatieplan moeten terugbetalen. De inschatting is dat we als partners van Samen Sterker Eemland (SSE) gezamenlijk voor ca € 1 miljoen risico lopen op de kpi's voor gemeenten. Dat risico wordt verdeeld onder alle SSE-partners. Gemeenten zijn hierin voor 20% aansprakelijk. Voor Leusden zou het gaan om een risicobedrag van € 18.200,- (namelijk € 1 miljoen x 20% x 9,1% inwoners in Leusden ten opzichte van Eemland). Dit bedrag van € 18.200,- kan indien nodig worden gefinancierd door te schuiven binnen de begroting van de lokale SPUK IZA (2026) en SPUK AZWA (vanaf 2027) gelden voor Amersfoort.

Daarnaast lopen de gemeenten in Eemland een risico doordat met de SSE-partners is afgesproken 20% mee te betalen als een kpi van een zorgpartner niet (volledig) wordt gehaald. Om dit risico af te dekken reserveren we jaarlijks € 200.000 uit de regionale SPUK IZA gelden.

Participatie

Starten voor de start

In het thema psychische kwetsbaarheid is nauw samengewerkt met inwoners die ervaringsdeskundige zijn. Daarnaast hebben inwoners gereageerd op de teksten in het Transformatieplan. Voor het project *Verbinden medisch-sociaal domein* gaan we met inwoners in gesprek om met ons mee te denken over wat voor hen belangrijk is in de samenwerking tussen het sociaal en het medisch domein.

Vervolgstappen

Wij gaan volop aan de slag met het verder realiseren van de doelen van het AZWA en maken hierover afspraken met onze partners in het sociaal domein (Lariks, BSC) én in het medisch domein (Huisartsen Eemland, GGZ aanbieders, Meander MC en aanbieders van Verzorging & Verpleging Thuis). Wij houden de Raad regelmatig op de hoogte van de stand van zaken.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders,

R.B. van den Brink
directeur secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester

Bijlage(n):